

Memorandum Clean Clothes Česká republika

Clean Clothes Česká republika (CCČR) je koalicí organizací působících v oblasti zlepšování pracovních podmínek v globálním oděvním průmyslu, posilování společenské odpovědnosti a angažovanosti v této oblasti, a to jak firem, tak i jednotlivců. CCČR vznikla ke dni 7. října 2014.

Koalice CCČR je českou národní koalicí v rámci mezinárodní sítě Clean Clothes Campaign (CCC). V souvislosti s tím členové CCČR akceptují a aktivně podporují zásady fungování CCC (představeny v Příloze 1). Členové koalice se rovněž angažují v propagaci a realizaci aktivit CCC v ČR a zapojují se do mezinárodních aktivit CCC.

CCČR se aktivně účastní tvorby strategií a plánování aktivit mezinárodní sítě CCC, přičemž reprezentuje perspektivy ČR.

Vznik národní koalice CCČR byl iniciován organizacemi NaZemi a Ekumenická akademie na prvním setkání dne 24. 7. 2014. Tyto dvě organizace se staly zakládajícími členy CCČR a shodly se na přijetí tohoto Memoranda. CCČR vznikla, aby pokračovala v dlouholeté a intenzivní spolupráci svých zakládajících členů, a to způsobem umožňujícím lepší komunikaci a koordinaci aktivit na národní i mezinárodní úrovni, a zároveň aby do společných témat zapojovala i ostatní české subjekty z různých společenských oblastí. CCČR je otevřená ke spolupráci všem potenciálním partnerům.

Fungování CCČR je založeno na partnerské spolupráci, angažovanosti a dělbě odpovědnosti mezi členy koalice. Fungování CCČR se opírá o cíle a zásady vypracované zakládajícími organizacemi a uvedené v tomto Memorandu.

Organizace a jednotlivci podepisující Memorandum CCČR přijímají níže uvedené poslání, cíle a zásady fungování koalice CCČR:

1. Posláním Clean Clothes Česká republika je především hájit důstojné pracovní podmínky pracujících v oděvním průmyslu ve světě.

2. Cíle Clean Clothes Česká republika

- Konkrétní podpora pracovníků oděvního průmyslu v zemích globálního Jihu, v ČR i v jiných zemích.
- Utváření společenského povědomí (nevládní organizace, firmy, spotřebitelé, média, školy, atd.) týkající se témat podmínek práce v oděvním průmyslu a role firem (CSR) a jednotlivců na utváření situace v oděvním průmyslu.

- Ovlivňování oděvních firem (zahraničních i českých) s cílem zlepšování pracovních podmínek v oděvním průmyslu.
- Podpora rozvoje trhu odpovědné módy v ČR.
- Monitorování vzniku a implementace standardů odpovědné módy v českých firmách.
- Popularizace a realizace činností Clean Clothes Campaign v ČR a podílení se na tvorbě mezinárodní strategie a činnosti CCC.

Cíle CCČR jsou realizovány prostřednictvím:

- osvětové činnosti (webové stránky, informační materiály, spolupráce s médii, atd.)
- vzdělávací činnosti (dílny a semináře, vzdělávací materiály, podílení se na vzdělávacích činnostech prováděných jinými organizacemi/školami, atd.)
- realizace kampaní týkajících se zlepšení pracovních a životních podmínek pracujících oděvního průmyslu (popularizace a realizace vybraných mezinárodních akcí CCC v ČR, iniciace vlastních akcí a také podpora kampaní spojených s činností CCC (Příloha 1))
- navazování dialogu s oděvními firmami (informační a vzdělávací činnost a kampaně zaměřené na oděvní firmy)
- monitoringu a účasti na různých aktivitách a iniciativách týkajících se činnosti CCC
- spolupráce s partnery v ČR i zahraničí, výměna informací, zkušeností, společné projekty

3. Zásady aktivit Clean Clothes Česká republika

CCČR a Clean Clothes Campaign (CCC)

CCČR je národní koalici CCC a všichni její členové jsou povinni seznámit se se zásadami a oblastmi působení Clean Clothes Campaign, akceptovat je a usilovat o jejich realizaci. Zásady a oblasti působení jsou vypsány v Příloze 1 tohoto Memoranda.

Prostřednictvím národního koordinátora CCČR udržuje stálý kontakt s Mezinárodním sekretariátem CCC a zpravuje jej o svých aktivitách. CCČR se rovněž účastní pravidelných setkání evropských národních koalicí CCC (Euromeetings) a podílí se na plánování práce CCC.

Členové CCČR

V souladu se zásadami CCC zůstává koalice CCČR otevřena spolupráci se všemi nevládními organizacemi, odbory, skupinami i jednotlivci.

Členy CCČR se mohou stát organizace (právnícké osoby), které skrze Deklaraci přistoupení k CCČR přijmou cíle a zásady aktivit koalice popsané v tomto Memorandu včetně zásad a pole působení CCC (Příloha 1). K podpisu Deklarace je potřebné přiložit doporučení od dvou členů CCČR. O přijetí nového člena koalice CCČR rozhodují konsenzem všichni stávající členové. V případě nedosažení konsenzu je možné rozhodnutí na základě dvou třetin hlasů.

Členství jednotlivců je možné ve výjimečných případech a musí být podloženo jejich dlouhotrvajícím a aktivním angažováním se v aktivitách CCČR. Pro přijímání členů–jednotlivců platí stejný postup jako pro právnické osoby.

Deklarace členství a doporučení jsou podávány národním koordinátorem a následně jsou posouzeny členy CCČR.

Koalice CCČR je otevřená spolupráci se všemi zainteresovanými jednotlivci a povzbuzuje je, aby se zapojili do aktivit prostřednictvím aktivit členských organizací.

Zásady spolupráce s odbory jsou dohodnuty vždy individuálně vzhledem ke specifickým těchto struktur. I odbory jsou však v případě svého přímého zapojení do CCČR povinny přijmout a dodržovat zásady a pole působení CCC a CCČR.

Vyloučení členské organizace nebo jednotlivce z koalice může nastat v důsledku hrubého porušení zásad fungování koalice, nedodržování závazků představených v Deklaraci přistoupení do koalice, absence aktivního angažování v činnosti koalice po dobu více než 12 měsíců. Rozhodnutí o vyloučení z Koalice se provádí na základě konsensu. Není-li jeho dosažení možné, rozhoduje se většinou dvou třetin hlasů. Hlasování v této věci se neúčastní subjekt, kterého se rozhodování týká.

Závazky členských organizací

Členové CCČR se zavazují k aktivní účasti v plánování a realizaci aktivit koalice, a to zejména:

- určení osoby odpovědné za reprezentování organizace v CCČR
- pravidelnému e-mailovému a telefonickému kontaktu s národním koordinátorem a jinými členy CCČR
- aktivní účasti na setkáních CCČR (přínos k plánování činnosti CCČR – domlouvání společného kalendáře aktivit, stanovování společného stanoviska prezentovaného na mezinárodním fóru, diskuze a přijímání rozhodnutí v otevřených otázkách atd.)
- angažování se v realizaci aktivit CCČR v možné míře a podle zásad stanovených s členy CCČR
- pravidelnému informování národního koordinátora a členů CCČR o aktivitách organizace souvisejících s činností CCČR, zejména poskytnutí informací k vytvoření zprávy pro potřeby Mezinárodního sekretariátu CCC
- přispívání k financování aktivit CCČR možnými prostředky, včetně účasti CCČR na evropských setkáních národních koalicí CCC (Euromeeting) skrze angažování se v budování fondu pro potřeby činnosti CCČR a také využívání vlastních prostředků a aktivit v rámci vlastních projektů atd.

Závazky národního koordinátora

CCČR podobně jako CCC a její další národní koalice je neformální síť operující na partnerské spolupráci. Strategie, stanoviska a aktivity CCČR jsou vypracovávány a realizovány společně prostřednictvím jejich členských organizací, které rovněž společně zabezpečují prostředky potřebné k činnosti CCČR. K efektivnímu fungování je potřebná koordinace toku informací, organizace společných aktivit a stálý kontakt s Mezinárodním sekretariátem CCC a dalšími partnery. V souvislosti s tím CCČR ustanovuje národního koordinátora, který bude plnit následující funkce:

- vedení sekretariátu CCČR

- zprostředkování kontaktu mezi CCČR, Mezinárodním sekretariátem CCC a dalšími partnery v rámci CCC (udržování stálého kontaktu, výměna informací, vyhotovování zpráv o činnosti, příprava reprezentace na setkáních Euromeetings, atd.)
- koordinace setkání CCČR (za podpory dalších členů CCČR)
- koordinace realizace rozhodnutí přijatých na setkáních CCČR
- přijímání členských deklarácí a informování ostatních členů CCČR

Zakládající členové se dohodli, že od vzniku koalice se národním koordinátorem CCČR stává organizace NaZemi. Změna tohoto národního koordinátora CCČR je možná na základě konsenzu všech členů CCČR. Pro ustanovení a fungování případných následujících národních koordinátorů se použijí tato pravidla:

- Národní koordinátor je volen členy CCČR konsensuálním rozhodnutím.
- Národní koordinátor může být odvolán na vlastní návrh nebo na návrh nejméně dvou členů CCČR. Odvolává se na základě konsenzu (s vyloučením hlasu dosavadního národního koordinátora). Je-li dosažení konsenzu nemožné, rozhoduje většina 2/3 hlasů. Za účelem odvolání národního koordinátora se svolává zvláštní setkání členů CCČR.

Komunikace a přijímání rozhodnutí

Členské organizace CCČR zůstávají ve stálém kontaktu skrze elektronickou poštu. V závislosti na aktivitě a aktuálních potřebách koalice se organizují pravidelná setkání CCČR (nejméně dvakrát ročně).

Rozhodnutí týkající se aktivit CCČR ve všech otázkách stanovených i nestanovených v tomto Memorandu se přijímají všemi členy na setkáních CCČR nebo v době mezi setkáními skrze elektronickou poštu. Rozhodnutí se přijímají na základě konsenzu, v případě, že je jeho dosažení nemožné, většinou 2/3 hlasů. Individuální členové a členky mají poradní hlas.

Rozhodnutí o změně znění Memoranda CCČR se přijímají všemi členskými organizacemi na základě konsenzu.

Aby bylo rozhodnutí platné, vyžaduje se kvórum 50 % počtu členů. V případě nedostatku kvóra se rozhodnutí bude přijímat na následujícím setkání i tehdy, bude-li přítomných méně než 50 % členů CCČR.

Užívání názvu a loga CCČR

Název a logo CCČR mohou být užívány všemi členskými organizacemi v rámci aktivit, které jsou v souladu s cíli a zásadami fungování CCČR a jsou přímo vázány na činnost související s činností a tématy CCČR.

Reprezentace

Národní koalici reprezentuje národní koordinátor CCČR. V zásadních otázkách týkajících se nových stanovisek či strategií CCČR je vyžadován souhlas a vědomí ostatních členů CCČR.

Národní koalici může také reprezentovat každá z osob reprezentujících členskou organizaci CCČR se souhlasem národního koordinátora a za vědomí ostatních členů CCČR.

Příloha 1 – Zásady a pole působení Clean Clothes Campaign

Zásady CCC:

Clean Clothes Campaign si klade za cíl zlepšování pracovních podmínek a podporu zaměstnanců globálního oděvního průmyslu i průmyslu sportovního a obuvního s cílem zlepšení stávající situace.

Clean Clothes Campaign funguje na následujících zásadách:

- Všichni zaměstnanci – bez ohledu na pohlaví, věk, původ, právní status, místo nebo typ zaměstnání nebo jakýkoliv jiný faktor – mají právo na dobré a bezpečné pracovní podmínky, umožňující jim uplatňování základních práv na svobodné sdružování a vyjednávání kolektivních dohod a také na patřičnou důstojnou mzdu (*living wage*).
- Za minimální standardy považujeme ty, které vyplývají z úmluv Mezinárodní organizace práce (MOP ILO), z Deklarace MOP o základních principech a právech v práci přijaté v roce 1998 a také článku 23 Všeobecné deklarace lidských práv. Tato práva se týkají všech pracovníků, a to i pokud jejich zaměstnanecký status či místo práce není formálně potvrzené.
- Zaměstnanci mají právo vědět o právech jim příslušejících (vyplývajících z práva i úmluv národních a mezinárodních a také z dobrovolných iniciativ a úmluv). Mají právo na vzdělávání a školení týkajících se těchto práv.
- Spotřebitelé mají právo vědět, kde a jakým způsobem jsou vyráběny jejich oděvy a obuv.
- Sami zaměstnanci mohou a měli by přijímat iniciativy k sebeorganizaci a posilování své pozice.
- Zaměstnanci nejlépe mohou zhodnotit své potřeby a riziko, jaké podstupují, když se dožadují svých práv. Veřejné kampaně a jiné iniciativy přijímané v případech porušování práv nebo vypracovávání strategií ohledně těchto problémů se musí odehrávat s vědomím zaměstnanců nebo jejich představitelů.
- Spotřebitelé mohou a měli by podnikat aktivity směřující k dodržování práv zaměstnanců. CCC nicméně nepodporuje a nepropaguje bojkoty jako vhodnou aktivitu.
- K dosažení trvalého dodržování práv zaměstnanců přísluší i řešit problémy týkající se aspektu pohlaví, které jsou často základem porušování těchto práv.
- Národní vlády i mezinárodní orgány mají povinnost uvádět legislativu do praxe a stanovovat sankce v případě různých pochybení. Závazná legislativa musí splňovat standardy představené v úmluvách MOP.
- Různé stupně dodavatelských řetězců v oblasti oděvů (včetně majitelů továren, jednatelů, výrobních firem, korporací vytvářejících značkové oděvy, maloobchodníků a jiných) mají povinnost zajistit, aby se dobré pracovní podmínky staly normou na všech úrovních a fázích tohoto průmyslu.
- Oděvní korporace a maloobchodníci musejí přijmout zaměstnanecký kodex odpovídající standardům představeným v modelovém kodexu CCC, zavázat se k dodržování těchto standardů v celém řetězu výroby oděvů, u všech subdodavatelů a také se účastnit

věrohodných, transparentních, vícestranných iniciativ verifikace s cílem vypracovávat, provádět a ověřovat provádění kodexu.

- Oděvní korporace a maloobchodníci se zavazují aktivně angažovat ve společném dialogu s odborovými organizacemi a podepsat mezinárodní rámcové úmluvy, aby byl takový dialog umožněn.
- Firmy musí ctít zásady transparentnosti a otevřenosti, ať už jde o struktury vlastních dodavatelských řetězců a podmínek v nich panujících, či aktivity prováděné s cílem vytváření dobrých podmínek práce.
- Odborové svazy a nevládní organizace spolupracují na úrovni národní, regionální a globální tak, aby zlepšily pracovní podmínky v oděvním, sportovním a obuvním průmyslu, a také aby umožnily zaměstnancům posílení jejich pozice, aniž by bylo nutné podporovat protekcionismus. Taková spolupráce musí být založena na vzájemném respektu svých odlišných rolí a metod, otevřené a aktivní komunikaci, společném dosahování konsensu a konstruktivní kritice.

Čtyři hlavní oblasti působení CCC:

Motivace firem k převzetí odpovědnosti za výrobu v dodavatelských řetězcích a zabezpečení důstojných pracovních podmínek pro zaměstnance

V našich kampaních se soustředíme na hlavní obchodníky a hlavní značky, protože ty jsou strategickými hráči v oděvním průmyslu. Jsou to velké firmy, kdo stanovuje standardy ve svém sektoru. Soustředíme se také na výrobce sportovního oblečení a obuvi, protože zde je vazba se spotřebitelem ještě silnější – např. tyto firmy sponzorují sportovní události. CCC se u obchodníků a značek domáhá, aby zavedly zaměstanecké kodexy založené na standardech MOP. CCC usiluje o to, aby obchodníci a značky zavedly etické kodexy založené na standardech MOP, které by měly být plně a důsledně implementovány. CCC dále požaduje, aby implementace a dodržování etických kodexů podléhalo pravidelnému a důslednému monitoringu. Za tímto účelem CCC vypracovala modelový kodex, který by měl firmám sloužit jako vodítko. CCC se rovněž věnuje několika projektům, jejichž cílem je schopnost firem porozumět rozdílným přístupům k monitoringu a verifikaci a následně zvolit jejich nejoptimálnější možnosti s důrazem na dodržování pracovních podmínek.

Firmy jsou také motivovány k přehodnocení svého přístupu k obchodním praktikám (především v kontextu výkupních cen a plánování). Své kontrakty by měly přizpůsobit požadavkům na etickou výrobu, která umožní dodavatelům zlepšovat pracovní podmínky svých zaměstnanců. Kromě nutných systémových a strukturálních změn CCC požaduje prostřednictvím urgentních apelů po firmách, aby bezprostředně konaly v individuálních a naléhavých případech porušování práv zaměstnanců dodavatelských továren.

Solidární aktivity s cílem obhajoby a podpory práv zaměstnanců, odborů a neziskových organizací

Například prostřednictvím akcí na základě urgentních apelů. V rámci tohoto systému přijímáme a ověřujeme konkrétní prosby o pomoc v případech porušování práv zaměstnanců, informujeme o nich a přijímáme potřebná opatření. Požadavky, které publikujeme a předkládáme veřejnosti a firmám, vycházejí z potřeb samotných zaměstnanců, kteří podstupují riziko související s vlastní bezpečností či ztrátou zaměstnání. CCC se proto domnívá, že právě oni by se měli podílet na strategiích a přijímat rozhodnutí týkající se způsobů prezentace konkrétních pochybení dané firmě, veřejnosti a médiím. Organizujeme také výzkumy, výměnné programy a mezinárodní semináře, které pomáhají vytvářet prostor k diskusi o mezinárodních strategiích zlepšení podmínek práce a jejich následného

vytváření. Jak solidární aktivity, tak i další práce CCC se spotřebiteli se zakládají na naší funkci informačního centra.

Zvyšování povědomí a mobilizace spotřebitelů, kteří kupují oblečení

Nadnárodní korporace každý rok vydají milióny dolarů na reklamní a marketingové kampaně, které mají spotřebitele přimět k nákupu jimi prodávaných produktů. Oděvní firmy si vzájemně ostře konkurují a usilují o loajalitu spotřebitelů. Proto mohou mít spotřebitelé vliv na způsob fungování těchto firem. CCC je veřejná iniciativa, která chce využít síly spotřebitelů k vyvolání změn v globalizovaném oděvním průmyslu. Shromažďujeme informace a představujeme je spotřebitelům různými způsoby (prostřednictvím vzdělávacích programů, demonstrací, sociálních reklam, veřejných debat, knih, shromáždění či on-line aktivit), aby se měli možnost dozvědět pravdu o tom, za jakých podmínek je jejich oblečení vyráběno (extrémně nízké mzdy, extrémně dlouhá pracovní doba, potlačování práv zaměstnanců v souvislosti s odborovou činností, diskriminace na základě pohlaví atd.). Spotřebitele tak povzbuzujeme, aby podnikali aktivity, které mají potenciál zlepšit pracovní podmínky při výrobě oblečení, které nosíme.

Prosazování zájmů a lobbying

Hledáme právní možnosti nápravy nedodržování pracovních podmínek (to zahrnuje např. zkoumání možností zahájení soudních procesů v zemi sídla firmy, které se týkají porušování práv zaměstnanců v jiných státech) a také lobbuje za legislativu podporující vyhovující pracovní podmínky. CCC věří, že vlády hrají důležitou roli v posilování vysokých standardů práce (v řadě zemí, kde se oděvy vyrábí, je legislativa optimálně nastavena, ale její vymáhání je chabé).

V rámci kampaní aktivně lobbuje za právní předpisy, které by zavázaly vlády k tomu, aby se samy staly etickými spotřebiteli. Vlády na lokálních i národních úrovních například vydávají milióny na propagační textil či uniformy. CCC se proto domnívá, že tyto produkty by měly být vyráběny způsobem, který respektuje práva zaměstnanců.